

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202340

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ^{K 82} M 97 M Accession No. K2 547

Author మైలయం.

Title చదువకు ముఖ్య.

This book should be returned on or before the date last marked below.

تعار

اسرى درج شد

ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ

ಅಥವಾ

ಗಯ್ಯಾಳಿ ಗರತಿ.

(ನಾಟಕ.)

ದೀಪಾಯಕ .

ಅನುಪಾದಕರು,

ಮತ್ತು

ಪ್ರಕಾಶಕರು,

ಸಾಯಕ ವೆಂಕಟರಾಯರು,

ಎಂ. ಎ. ಎಲ್. ಶಿ.

ಮುನ್ನುಡಿ.

“ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಅಥವಾ ಗಯ್ಯಾಳಿ ಗರತಿ” ಎಂಬುದು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಟನೂ, ನಾಟಕಕಾರನೂ ಆದ ಜಾ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ ಪೋಕಲೆ (Jean Boptiste Poquelie) ಅಥವಾ ಮೋಲಿಯರ (Molier) ಎಂಬವನ ಲವ್ಕಾರಿಯಾಜ ಫೋರ್ಸೆ (Le-mariage Force) ಎಂಬ ಪ್ರಹಸನದ ಭಾಷಾಂತರವು ಭಾಷಾಂತರಕಾರರೊ ವೃತ್ತಪತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸುರಿತವರೂ ವಕ್ರೃತ್ತಶಾಲಿಗಳೂ ಸುಹಿತ್ಯ-ಸೇವಾನಿರತರೂ ಆದ ಕ್ರಿಯುತ ನಾಯಕ ವೆಂಕಟರಾಯರು.

ಶ್ರೀ. ವೆಂಕಟರಾಯರ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರನ (Molier) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ಅಭ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ; ಸ್ಥಾನವ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಅವನು ೧೬೩೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನಾಟಕ ಬಯಲಾಟಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಆಸೆ. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆಟಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದೊರೆತಿತ್ತು. ಅರಿಸ್ತಾಟಲನ ಶರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದನು ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂಳಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಗತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಪಂಡಿತಮನ್ಯರ ಒಣಹೆಮ್ಮೆಬಿಮ್ಮುಗಳೂ, ವ್ಯವಹಾರ ಶೂನ್ಯತೆಯೂ, ಅಪ್ರಸಂಗಿಕತನವೂ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವರ ದೋಷಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಈ ಪ್ರಹಸನದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪಂಡಿತಮನ್ಯರ ಮೂರ್ಖತನವು ಉದ್ದಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ನೋಲಿಯರನು ಹಾಸ್ಯಕಾರನು; ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರೀತಿ-ಭಾತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ನಾಟಕಕಾರನು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದುರ್ಗುಣದೋಷ, ಮೂರ್ಖತನ, ಹುಚ್ಚು ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೊಂಕುನುಡಿಯ ಬಾಣಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಾಜಗಳ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡುವುದೇ ಅವನ ಕಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನದೇ ಆಧಿಪತ್ಯ. ಅವನನ್ನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕುವವರಾಗಲಿ ಸರಿಗಟ್ಟುವವರಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಹುಟ್ಟುವ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲ.

ಅವನು ಜೀವನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದವನು. ತಾನು ನೋಡಿದ ಜೀವನವನ್ನೇ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಿಸುವವನಿವನು; ತನ್ನ ಮನಸಿನ ಅಥವಾ ಕಲ್ಪನೆಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿಯುವವನಲ್ಲ. ಅವನ ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವನದ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಳಗಿನವು; ವಾಡಿಕೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತಹವುಗಳು. ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯು ಅದ್ಭುತವಾದುದೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಕಣ್ಣು, ಅವನ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯವು ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದುದು. ಪಾತ್ರನಿರೂಪಣ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಸಮ್ರಾಟನಾದ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನನ್ನು ಹೋಲುವನು. ತಾರ್ಥೂಪ, (Tartuffe) ಲ ಪಸ್ತೆ ದ ಪಿಯರ (Le Festion de pierre) ಲ ಮಲಾದ ಇಮಾಜಿನೇರ (Le Malade Imaginaire) ವೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದಿ

ದರೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರುವದು. ಗಯ್ಯಾಳಿ ಗರತಿ (ಲ ಮಾರಿಯಾಜ ಫೋರ್ಸೆ) ಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಯನ್ನು ಒಲೈನ್ನುವ ಮದುಮಗನ (ಪಯಸ್ವಾದವನ) ನಗೆಗೀಡಾದ ಸ್ವಭಾವವು ಸುಂದರವಾಗಿ ರೇಖಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರನು ಹೆಂಗಸಿನ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕ್ಷುದ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಬ್ದಪಂಡಿತರು ವ್ಯವಹಾರಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಶಬ್ದಚ್ಛಲದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುವದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಮಾನವ ಪ್ರಪಂಚದ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿ ನಗುತ್ತಾನೆ; ನಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ನಗೆಯು ಹಲ್ಲುಕಿರಿದು ಹೀಯಾಳಿಸುವ ನಗೆಯಲ್ಲ; ಅವನ ನುಡಿಯು ಕೊಂಕಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಬಗೆಯು ಡೊಂಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಲಗಿನ ನೊನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕಾಗಿ. ಅವನು ಮಾನವ ದ್ವೇಷಿಯಲ್ಲ; ಮಾನವ ಶ್ರೇಯೋಭಿಲಾಷಿಯು.

ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತ ವೆಂಕಟರಾಯರು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಅವರ ಕೃತಿಯು ಭಾಷಾಂತರವು ಭಾಷಾಂತರವೆಂದೊಡನೆ ಕೆಲವರ ತಲೆಯು ತಿರುಗುವುದು. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಭಾಷಾಂತರದಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯುವದೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅಂಥವರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು ಭಾಷೆಯು ವಿಶ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಭಾಷಾಂತರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದುದು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯತಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಜೀವನವು ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಎಲ್ಲ ನಿಟ್ಟುಗಳು ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದುವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ವಿಶಾಲವಾಗುವುದು; ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೋಚವು ಅಳಿಯುವುದು; ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಔದಾರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಇಡೀ ಮಾನವ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಮ್ಮದಾಗುವುದು. ಇರಲಿ. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಬಹಳ ಬಿಗಿಯಾದುದು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯಚಾರವು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕಸಲ ಶಬ್ದಶಃ ಪರಿವರ್ತನವಾಗಲಾರದು ಶ್ರೀಯುತ ನಾಯಕರು ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೈ ಪಳಗಿದ ಕೈ; ಒಪ್ಪುವಲ್ಲಿಲ್ಲ ಶಬ್ದಶಃ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಪ್ಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆರಿಸ್ಟೋಟಲನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಟೀಸಿಯನ ಬದಲು ಸ್ಯಾಡ್ವಾದಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹೀಗೆ ಅವರು ಸಮಾಜ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಣ್ಣದೋಷಗಳಿವೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಶಂಕರಾನುಯಾಯಿಗೆ ಆಸ್ಪಂದ್ಯವು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಬಂದ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತಿಗೆ ತೀರ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಇವೇನು ಅಂತಹದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಗಳಲ್ಲ. ನಮಗೆ ನಗೆಯ ಎಡೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಶ್ರೀ. ವೆಂಕಟರಾಯರನ್ನು ತುಂಬಾ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ ವೋಲಿಯರನ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳು ಅವರಿಂದ ಪರಿವರ್ತನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಣಮಂತರಾವ ಕೊಣ್ಣೂರ.

ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯಿ
ಅಥವಾ

ಗಯ್ಯಾಳಿ ಗರತಿ.

೧ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— (ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಸಂಜೋಧಿಸಿ)
ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ತಿರುಗಿಬರುವೆ. ಮನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಹಳ
ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿರಿ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು
ಬಂದರೆ, ಅವರನ್ನು ಗೋವಿಂದರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ. ನಾನು
ಅಲ್ಲಿ ಇರುವೆನು. ಆದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಸಾಲವನ್ನು ವಸೂಲ
ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿರಿ.

೨ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— (ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಹುಕುಮನ್ನು ಕೇಳಿ)
ಒಳ್ಳೇ ಧೂರ್ತನದ ಆಜ್ಞೆಯಿದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಓಹೋ ಗೋವಿಂದರಾವ, ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನದ ಅಲಭ್ಯ ಲಾಭವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಅದೇಕೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ವಿಚಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು!

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಆಗಲಿ; ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾತತ್ಪರನು ನಾನು. ಪರಸ್ಪರ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದುದೊಂದು ಸಂತೋಷ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ನಾವು ಮಾತಾಡಬಹುದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರುಮಾಲವನ್ನು ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಮಾತಿದೆ. ಮಿತ್ರರ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡದಿರುವದೊಳಿತು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಸನ್ನಿತ್ರನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಆರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆ. ಅದಾವ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಕೇಳೋಣ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನ ಮೋರೆಯಿಚ್ಛೆಯ ಮಾತಾಡದೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮತವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮೊದಲು ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಆಗಲಿ; ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತೆ ಆಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡದಿರುವ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಮೀರಿದ ದುಷ್ಟ ಜನರು ಯಾರೂ ಇರಲಾರರೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನೀವನ್ನು ವದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿ ಗೆಳೆಯರು, ಅಂತಃಕರುಣದ ಆಪ್ತರು ಅಪರೂಪ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಿಜವಾದ ಮಾತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಂದಬಳಿಕ ಗೋವಿಂದರಾವ, ನೀವು ನೀಸಂಕೋಚವಾಗಿಯೂ ನೀಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನು ಕೊಡುವಿರಲ್ಲವೇ?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಹೌದು. (ಕೈಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕುವನು.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಣೆಮಾಡಿರಿ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಆಗಲಿ; ನಿನ್ನಾಣೆ. ಅದಾವ ಕೆಲಸ ವೆಂಬದನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಾನು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ದುಚಿತವೋ? ಅಲ್ಲವೋ? ಎಂಬದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಯಾರು? ನೀವೇ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು, ನಾನೇ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯವೇನು?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಿಮಗೆ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉತ್ತರಕೊಡಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನದು?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಿಮ್ಮ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟಿರಬಹುದೀಗ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನದೇ?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಹೌದು ನಿಮ್ಮದೇ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನಾಣೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮಾತ್ರ ಚನ್ನಾಗಿದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಏನು? ನಿಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾರು ತಾನೇ ಅಷ್ಟು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವರು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಹುಂ, ನಮ್ಮದೂ ನಿಮ್ಮದೂ ಮೊದಲು ಗುರುತಾದಾಗ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ವರುಷಗಳಿದ್ದವು ಹೇಳಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಗ ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದವನಿದ್ದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಮಹಾಬಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿದ್ದೆವು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಎಂಟು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಬೆಳಗಾಂವಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಷ್ಟು ದಿನವಿದ್ದಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏಳುವರುಷ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಎಷ್ಟು ವರುಷಗಳಾದವು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ೧೯೧೯ ಕಳೆದರೆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿದ್ದ ಐದು ವರುಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷವಾಯಿತು. ಬೆಳಗಾಂವಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಏಳು ವರುಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಆಯಿತು. ಮಹಾಬಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎಂಟು ವರುಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಮೂವತ್ತೈದು ವರುಷವಾಯಿತು. ಮೂವತ್ತೈದಕ್ಕೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಮೊದಲು ಭಿಟ್ಟಿ ಆದಾಗ ನಿಮಗಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರುಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಐವತ್ತೈದು ವರುಷಗಳಾದವು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣರಾವ, ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರವೇ ನಿಮಗೆ ಈಗ ಐವತ್ತೈದು ಅಥವಾ ಐವತ್ತಾರು ವರುಷಗಳಿದ್ದಂತಾಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಯಾರಿಗೆ? ನನಗೆ? ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿರಿ ಲೆಕ್ಕವೆಲ್ಲ ಸರಿ ಯಾಗಿದೆ. ನೀವು ನನ್ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಚನದ ಪ್ರಕಾರ ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮದುವೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯುವ ಕರು ದೀರ್ಘವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಮದುವೆಯ ಮಾತನ್ನೇ ಎತ್ತಕೂಡದು. ಮತ್ತು ಮದುವೆಯಾಗುವದೇ ಮೂರ್ಖತನವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿಮ್ಮಂಥ ಹಣ್ಣುದೊಗಲಿನ ಹರೇದವರು ವಿವೇಕಹೀನರಾಗಿ ವಿವಾಹವಾಗುವದಂತೂ ಮೂರ್ಖತನದ ಪರವಾವಧಿಯೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಸಾರಾಂಶ ದಯಮಾಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಡಿರೆಂದೇ ನನ್ನ ಉಪದೇಶ. ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ತನಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಿದ್ದು ಇದೀಗ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆಂದೇ ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಾನಂತೂ ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಣಯಿಸುವದರಿಂದ ನಾನು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದನಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಬಗೆದಿರವೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಇದನ್ನು ನನಗೆ ನೀವು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಂತಃಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಅಂತಃಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಿರೋ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೌದು. ಅವಳ ತಂದೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಪಡೆದಿರುವೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ತಂದೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರುವಿರೋ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು. ಇಂದೇ ಗೋಧೂಳಿ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಒಳ್ಳೆಯದು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮದುವೆಯಾಗು ಬೇರೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮದುವೆಯನ್ನೇ ನಾನು ಏಕೆ ಬಿಡಬೇಕು ಗೋವಿಂದರಾವ. ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡದಿರುವಷ್ಟು ಅಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆಯೋ? ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಏನಿರಬಹುದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಆದರೆ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ. ಮೂವತ್ತು ವರುಷದ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದರೂ ನನಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಹುರುಪಿನವನೂ ಇರುವನೆ! ಎಂದಿನಂತೆ ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವದಿಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಟೀಕವೇನು ಬೊಗ್ಗಿದೆಯೆ? ಅಥವಾ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಗಾಡಿಯಾಗಲಿ ಟಾಂಗೆಯಾಗಲಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳೇನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲವೇ? (ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವನು.) ದಿನಾಲು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ನಾನು ಊಟಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ನನಗಿಂತಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಎದೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನಿರುವೆನೆ? (ಕೆಮ್ಮುತ್ತ) ಖೋಯ್, ಖೋಯ್, ಖೋಯ್ ಒಳ್ಳೇದು. ಇದಕ್ಕೆ ಏನುಹೇಳುವೆ?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ತಪ್ಪಿದ್ದೆ. ವಿವಾಹವಾಗುವದೇ ವಿಹಿತ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮೊದಮೊದಲು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನಾನು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಅನುಕೂಲನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ನನ್ನ ಕೂಡ ನೆರೆದು ಮುದ್ದಿಸಿ ದಣಿದಾಗ ನನ್ನ

ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ಆನಂದಪಡಿಸುವಳಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವದರಿಂದ ನನ್ನ ವಂಶದ ಕುಡಿಯು ಕಮರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ನನ್ನ ಪಡಿಯ ಚ್ಚನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿದಾಡುವೆ.

“ ಧನ್ಯಾಸ್ತದಂಗ, ರಸಜಾ, ಮಲಿನೀ, ಭವಂತಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ವೈಗೆ ಹತ್ತಿದ ಹುಡಿಯನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ವೈಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ದೊರಕುವದು. ಮತ್ತು ನಾನು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅಸ್ಪಾ ಆಸ್ಪಾ ಎಂದು ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತೊದಲ್ನುಡಿಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವರು. ಈ ಸುದೈವವು ನನಗೆ ಲಭಿಸುವದೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವಾವುದೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಿರೇನು?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಜವಾದ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಈ ರೀತಿ ನೀವು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಸರಿ. ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವ ಕನ್ಯೆಯಾದರೂ ಯಾರು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇಂದಿರೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಯಾರು? ಇಂದಿರೆಯೆ? ಸುಂದರಿಯೂ ಸುಭಾಷಿತಳೂ ಆದ ಇಂದಿರೆಯೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಗೋಪಾಲರಾಯರ ಮಗಳೇ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅವಳೇ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಬಡಿಗೇಬಹಾದ್ದೂರ ಭೀಮರಾಯರ ತಂಗಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು ಅವಳೇ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಒಳಿತಾದ ಓರಿಗೆಯ ಒಗೆತನ ಕೂಡಲೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಬಿಡಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿರುವೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಿಜ. ನಿಜ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಚಲೋದನ್ನು ಆರಿಸಲು ಶಕ್ಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ; ಮದುವೆ ತೀವ್ರವಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಅಸ್ವತಾಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನೀವು ಅವಶ್ಯ ಬರಬೇಕು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನಾನು ತಪ್ಪಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮೋರೆಗೆ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಮಸ್ಕಾರ

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಎಳೆಯ ಇಂದಿರೆ ಗೋಪಾಳರಾಯರ ಮಗಳನ್ನು ಐವತ್ತೈದೇ ವರುಷದ ಕೃಷ್ಣರಾಯನಿಗೆ; ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ದಾಂಪತ್ಯ. (ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಾರೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವನು.)

೨ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯನೊಬ್ಬನೆ ಬರುವನು.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಈ ಮದುವೆಯು ಸುಖಾವಹವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂತೋಷವಾಗುವದರಿಂದಲೇ ಜನರು ನಗುತ್ತಾರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಧನ್ಯ.

೪ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಇಂದಿರೆಯೂ ಕೃಷ್ಣರಾಯನು)

ಇಂದಿರೆ:— (ಸಖಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ) ಸಖಿಯೇ ಇತ್ತ ಬಾ. ನಿನ್ನ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಸಾಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಅಪವಾರ್ಯ ಇಂದಿರೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ) ನನ್ನ ಮನೋಹಾರಿಣಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವಳು. ಎಂಥ ಮನೋಹರ ರೂಪವದು. ಇವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗದ ಪುರುಷನಿರುವನೆ ? (ಇಂದಿರೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ) ಎನ್ನಿನಿಯಳೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವೆ. ಭಾವೀ ಪತಿಯ ಭಾವೀ ಪತ್ನಿಯೇ !

ಇಂದಿರೆ:— ತುಸು ವನಸಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಪ್ರಿಯೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವೆವು. ನಾನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ನಿನಗೆ ಉಳಿಯದು. ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಪೂರೈಸುವೆನು. ಆಮೌಳಿಪಾದಪರ್ಯಂತ ನೀನು ನನ್ನವಳಾಗುವಿ. ತಾವರೆಗಂಗಳ ಸಂಪಗೆ ಮೂಗಿನ ಚಿಂದುಟಿಯ ಅಷ್ಟೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆಯನೇ ನಾನಾಗುವೆ. ಬಳಿಕ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುದ್ದಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನನಗೆ ಬರುವದು. ನಮ್ಮೀ ವಿವಾಹವು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೇ ?

ಇಂದಿರೆ:— ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರದೇನು? ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯಗೊಟ್ಟಿರುವನೆಂಬದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಳಾಗುವ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಲಿರುವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಲು ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಲಭಿಸುವದು. ಈ ದಾಸ್ಯ

ವಿವೋಚನೆಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅವತಾರವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವೆನಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡು ಕೊನೆದರೂ ತೀರದು. ನಿಮಗೆ ಲೋಕಪರಿಚಯವು ಚನ್ನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡರು ಗೂಗೆಗಳಂತಿರಬೇಕೆಂಬ ಗಂಡಂದಿರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಗಳು ತಾವಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅರಿತಿರುವೆ. ಇಂತಹ ಏಕಾಂತವಾಸವು ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ ನನಗೆ ಆಟ ಬೇಕು, ನೋಟ ಬೇಕು, ಬೆಳದಿಂಗಳೂಟ ಬೇಕು, ಅಲೆದಾಟ ಬೇಕು, ನಲಿದಾಟ ಬೇಕು-ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸುಖೋಪಭೋಗವು ಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದತುಂದಿಲ ರಾಗಬಹುದು. ನಾವು ಎಂದೂ ಬಡಿದಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡುವದರ ಗೊಡವೆ ನನಗೆ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಪಂಚಾಯತಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಡ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಉಬ್ಬೆಗವನ್ನೀಯಲು ನಮ್ಮ ವಿವಾಹ ವಾಗಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ಸಾರಾಂಶ, ಜಗತ್ತನ್ನರಿತ ಇಬ್ಬರಂತೆ ನಾವಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮನಶ್ಯಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಮತ್ಸರದ ಸಂದೇಹವೂ ಕಡಡಕೂಡದು. ನನ್ನ ಪತಿಪರಾಯಣತೆಯ ವಿಷಯ ನೀವು ಮನಗಂಡರೆ ತೀರಿತು; ನಿಮಗೇನಾಗಿರುವದು? ನಿಮ್ಮ ಮೋರೆಯ ವಿಕಾರವೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಸುತ್ತಹತ್ತಿದೆ.

ಇಂದಿರೆ:— ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನರು ದೂರುತ್ತಿರುವ ಹೊಸದೊಂದು ಬೇನೆಯಿದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಪಡಿಸುವದು. ನಮಸ್ಕಾರ—

ಐ ನೇ ಪ್ರವೇಶ

(ಕೃಷ್ಣರಾಯನೂ ಗೋವಿಂದರಾಯನೂ ಬರುವರು.)

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಏನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರೇ? ನೀವಿನ್ನೂ ಇಲಿಯೇ ಇರುವಿರಲ್ಲ. ನೀವು ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವಿರೆಂದೂ ಮದು

ಮಗಳಿಗೆ ಹರಳಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕವರೆಂದೂ ಕೇಳಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತುಗಾರನು ತನ್ನ ವತಿಯಿಂದ “ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹರಳೊಂದು ಆತನ ಹತ್ತರವಿದೆ”ಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿರುವನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಸರಿ ಈಗೇನೂ ಅವಸರವಿಲ್ಲ.

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ಅದೇಕೆ? ಹೀಗಂದರೇನು! ಇದೀಗ ತೋರಿಸಿದ ಆತುರವು ಎಲ್ಲಡಗಿತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ವಿವಾಹ ವಿಷಯಕ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ನನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಸುಳಿದಾಡಹತ್ತಿವೆ. ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರ್ಥಿಸುವೆನು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಕಂಡ ಕನಸಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವೆನು. ಕನಸುಗಳು ಮುಂದಾಗುವದನ್ನು ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕನ್ನಡಿಗಳೆಂದು ನೀನರಿತಿಲ್ಲವೆ? ಕನಲ್ದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಂತೆ ಕನಸು ಕಂಡೆನು. ಮತ್ತು.....

ಗೋವಿಂದರಾಯ:— ನನಗೆ ಅವಸರದ ಕೆಲಸವಿದ್ದುದರಿಂದ ನೀವು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನಸಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನರಿಯೆ. ವಿವಾಹದ ಹಿತಾಹಿತದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರು ಪಂಡಿತರು ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಯಲ್ಲಿರುವರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಿನ್ನ ಪಂಗಡದವರಿರುವದರಿಂದ ಅವರ ಮತಗಳನ್ನು ನೀನು ತುಲನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನಂತೂ ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ತಿಳಿಸಿರುವೆ. (ತೆರಳುವನು.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಈತನ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸುವದೊಳಿತು.

೬ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ತಾನು ಬಂದ ಪಕ್ಕದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯನನ್ನು ನೋಡದೆ) ನೀನು ಉದ್ಧತನಿರುವಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಮರುಳನು ನೀನು. ಪಂಡಿತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶದೊರಕಲಯೋಗ್ಯ ನಿರುವಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಒಳಿತಾಯಿತು; ಒಳ್ಳೇಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂ ತಾಯಿತು. ಏನಿದು! ದಾರ್ಶನಿಕನೊಬ್ಬನು ಇತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿರುವನು.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಕೃಷ್ಣರಾಯನನ್ನು ನೋಡದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ) (ಸ್ವಗತ) ಒಳ್ಳೇದು ಬಲವತ್ತರ ಪ್ರವಾಣಗಳಿಂದ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಕೃಪಿಡಿಯಾದ ಶಾಂಕರ ಭಾಷ್ಯದ ಅವತರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನೀನು ಮೂರ್ಖನಿರುವಿಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮೀಸೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಫಲವೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಈತನು ಯಾವನೊಬ್ಬನ ಕೂಡ ಬಡದಾಡಿರಬಹುದು. (ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ) ಅಯ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಇನ್ನೂ ನೋಡದೆ) ತಾನೇ ಪಂಡಿತ ನಂತೆ? ಎಲ್ಲ ಪ್ರವಾಣಗಳೂ ತನಗೇ ಗೊತ್ತಂತೆ. ಹೀಗೆನ್ನುವನಿಗೆ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಪರಿಚಯವು ಕೂಡ ಇರಬಾರದೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಸಿಟ್ಟಿನಭರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. (ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಗೆ) ಸ್ವಾಮೀ?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಕೃಷ್ಣರಾಯನನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೋಡದೆ) ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಆಸಂಬದ್ಧವಾದ ತತ್ವವಿದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಯಾರೋ ಇವನನ್ನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಿರಬಹುದು. (ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಗೆ) ನಾ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಮತ್ತೂನೋಡದೆ) ಜಗತ್ಸತ್ಯವಂತೆ! ಮುಂಡೇಮಗನ ತಲೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳು ಜಗನ್ನಿಥೈಯೆಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಕುಟ್ಟುವಾಗ ಬಾಯ್ಬಡಕನ ಈ ಬೊಗಳಿಕೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಗೊಡುವವರಾರು ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ. ಪ್ರಣಾಮಗಳು! ನನ್ನ ದೊಂದು.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಆಗಲಿ. ಆವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾತತ್ವ ರನು. (ಬಂದಬಾಗಿಲದೆಸೆಗೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು) ನೀನೇನು ಮಾಡಿದಿಯೆಂದು ಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟೆ? ನಿಗ್ರಹಸ್ಥಾನದ ಹೇತುಭಾಸದ ವಿಚಾರಸರಣಿಯಿದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಸ್ವಾಮೀ. ನನ್ನ ದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾನ....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ನೋಡದೆ) ನಿನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದು ಲೇಸು. ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆಯ ಹನಿಯು ತೀರುವವರೆಗೂ ನನ್ನ ತುದಿ ನಾಲಿಗೆಯು ಒಣಗುವವರಿಗೂ ನನ್ನ ಮತವನ್ನೇ ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೆ? ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಿಟ್ಟಿ ಗೇಳುವ ಕಾರಣವೇನು? ಕೇಳಬಹುದೇ!

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಕೇಳುವದೇನು? ಕಾರಣವನ್ನು! ಮಿಥ್ಯಾ ತತ್ವವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಆಮರ ಪಂಡಿತನ ಔದ್ಧತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಸಹಿಸಲಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದಾವತತ್ವವು? ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದೇನು?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣರಾಯರೇ? ಏನು ಹೇಳಲಿ ನಿನುಗೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಪರೀತ. ಎಲ್ಲಿನೋಡಿದರೂ ಸುಳ್ಳು ಕವಡು ಇವೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದಿಗಳೇ

ಸ್ವಚ್ಛಂದಿಗಳು. ಈ ತರದ ಅಸಹ್ಯ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಇರಗೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಧಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂರಕ್ಷಕರೆಂದು ಜಂಭಕೊಚ್ಚುವ ಸರಕಾರವು ಸಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದಾವದಿರಬಹುದು ಅಂಥ ಅಪರಾಧ?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— “ಮನೆಯ ರೂಪ” ವೆಂಬ ಪದಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಗೊಡುವದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧವಲ್ಲವೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದೆಂತು?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಮನೆಯ ರೂಪವೆನ್ನದೆ ಮನೆಯ ಆಕೃತಿಯೆಂದು ಅನ್ನಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸಜೀವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಾಹ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪವೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು. ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳುವದಿದ್ದರೆ ಆಕೃತಿಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯ ಭೇದವೇ ಆಕೃತಿ-ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದ. ಮನೆಯು ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಮನೆಗೆ ರೂಪವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಮನೆಯ ಆಕೃತಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು (ಬಂದ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಸರಿ. ಅಗಾಧ ಪಂಡಿತರು ತಾವಿರುವದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವದೇನೂ ಸೋಜಿಗವಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾವ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಎಲ್ಲವೂ ತೀರಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. (ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಗೆ) ಪಂಡಿತರೆ! ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ಅದರ ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ನನ್ನ ದೊಂ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ ಕೋಪ. ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೋ ನನ್ನದು ನನಗೇ ತಿಳಿಯದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಹುದಹುದು. ಆ ಮಾತೇನೋ ನಿಜ. ಮನೆ, ಆಕೃತಿ, ರೂಪ ಎಲ್ಲವೂ ತಣ್ಣಗಾಗಲಿ ಬಿಡಿರಿ. ನಿಮಗೊಂದು ವಿಷಯ ನಿವೇದಿಸುವದಿದೆ. ನಾ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಆವೇಕಮುಂಡೇಮಗ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ತುಸು ಶಾಂತರಾಗಿರಿ. ನನ್ನದೊಂದು
ವಿಜ್ಞಾನ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಮುಠಾಳ, ಕತ್ತಿ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಜಗತ್ಪ್ರತ್ಯವೆಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸ
ಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮೂರ್ಖನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನೀಸಂಶಯವಾಗಿ ಅವನು ಮೂರ್ಖನು.
ನಾ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಖಂಡಿಸಿದ ತತ್ವವಿದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಜ. ನಾ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಸ್ಪಷ್ಟೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಖಂಡಿಸಿರುವ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ, ಒಂದು ಗಂಟೆಯಿಂದಲೂ
ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ
ಯಿಂದ ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಕ್ಷಮಿಸಿ. ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಸಿಟ್ಟುಬಂದಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಎಂತಾದರೂ ಶಾಂತರಾಗಿರಿ. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ
ತುಸು ಕಿವಿಗೊಡಿರಿ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಆಗಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ
ಕೂಡ ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಿದೆ

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ನಿಮಗೇನು ಬೇಕು.?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಸಣ್ಣದೊಂದು ಮಾತಿನವಿಷಯ ವಿಚಾರಿಸ
ಬೇಕೆಂದಿರುವೆ?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ತೊಡಕು ಮಾತ್ರವಲ್ಲವದು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಾನು.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವು ಕಲೆಯೋ? ವಿಜ್ಞಾನವೋ?
ಎಂಬದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವಿರೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದೇನೂ ಬೇಕಾಗಲ್ಲ ಅಂತಹದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಅಥವಾ ಅನುಮಾನವು ಎಷ್ಟು ವಿಧ ಸ್ವಾರ್ಥಾನುಮಾನ ಪರಾರ್ಥಾನುಮಾನವೆಂದು ಎರಡೇ ವಿಧವೋ? ಮೂರನೆಯದುಂಟೋ? ಎಂಬದನ್ನೇನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವಿರೇನು? ಮತ್ತೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಸನ್ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಮಾಣವೋ? ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆನಾದರೂ ಉಂಟೋ? ಎಂಬದನ್ನಾಗಲೀ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರಬಹುದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಲ್ಲ! ಅಲ್ಲ!! ಅಲ್ಲ!!! ಅದಾವುದೂ ಅಲ್ಲ ದೇವರಾಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಾವುದೂ ಅಲ್ಲ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೋಗತವನ್ನು ತಿಳಿಸೋಣಾಗಲಿ ನನಗಂತೂ ಹೊಳೆಯದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಮಾತ್ರ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ನನ್ನ ವಿಷಯವಿಷ್ಟೆ? ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅವಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅತಿಶಯ ಪ್ರೇಮ ಅವಳ ತಂದೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಆದರೆ ನನಗೊಂದು ಅಂಜಿಕೆ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ)
ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನುಜನಿಗೆ ಭಾಷ

ಣಶಕ್ತಿಯು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿಚಾರವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿವೆ. (ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಅನೇಕಸಲ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಕೈ ತೆಗೆದಕೂಡಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.) ಆದರೆ ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಿಗೂ ಈ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕೂ ಮಹದಂತರವಿದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕೂ ಭೇದವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನುಡಿಯು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಡನೆಳಲು. ಮಾತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಚಾರಗಳ ಹೊರಸನ್ನೆಯು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುವಿಚಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸುಭಾಷಿಗಳೇ ಆಗಿರುವರು ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸರ್ವಜನ ವೇದ್ಯವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೋಗತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನೂಕಿ ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ) ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಳಾಗಲಿ?

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ಮನೆಯೊಳಗೆ) ಸರಿ. ಸತ್ಯಂ ವಾಗ್ಭೂಷಣಂ ಭೂಷಣಂ, ಹೃದಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಭಾಷಣವು ಮಾತು ಆತ್ಮನ ಪ್ರತೀಕವು (ಎದ್ದು ಕಿಟಕಿಯಹತ್ತರ ಹೋಗಿ) ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಂತರ್ಗತ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ದರ್ಪಣವೇ ವಾಕ್ಯ. ನಿಮಗೆ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟು; ವಾಕ್ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಲಿರುವೆ. ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಕೇಳಲೊಲ್ಲರಿ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ನಾನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಪಂಡಿತರೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಆದರೆ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಸರಿ.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಆಲಮತಿವಿಸ್ತರೇಣ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆದು) ನನ್ನ ಮನೋಗತ.....

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಸುತ್ತು ಮಾತಾಡಬೇಡ. ತವುಡು ಕುಟ್ಟುವದು ಬೇಡ. ಅಂದದ್ದನ್ನು ವದು ಬೇಡ. (ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಕೆರಳು ಮಾತಾಡಲಾರದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲೆಸೆಯಲು ಎತ್ತುವನು.) ಇದೇನು? ಸ್ವಾಮಿ? ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟೇಕೆ ವಿಕಾರವಶರಾದಿರಿ. ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿಮ್ಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಶರಣು. ಮನೆಯ ರೂಪವೆಂದು ವಾದಿಸಿದ ಮರ ಪಂಡಿತನಿಗಿಂತಲೂ ನೀವು ಉದ್ಧತರಾಗಿರುವಿರಿ. ತರ್ಕತಾಂಡವದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀವು ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕಿಗಳಿರುವರೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡುವೆ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಪಂಡಿತ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯೇ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಎಂಥ ತಲೆಯೊಡಕತನ! ಏನು ಬಾಯ್ಬಿಡಕತನ!

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— (ತಿರುಗಿ ಬಂದು) ಕಾಶಿಯ ಪಂಡಿತ! ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸ್ತ್ರ! ಕನ್ನಡ ಕವಿ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನು! ಮತ್ತೇನು!

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ:— ಧೀಮಂತ ಗುಣವಂತ (ಹೋಗುತ್ತ) ರಾಜಕೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೈತಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದ (ಬಂದು) ಮರಾಣ ಪುಣ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಪಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಬರದವ, ವ್ಯಾಕರಣ ತೀರ್ಥ ಕವಿಕುಂಜರ ವಾದಕೇಸರಿ

ವೈದ್ಯಪಂಚಾನನ ವೇದಾಂತರವಿ ಗಣಿತಭಾಸ್ಕರ ನೀತಿನೇಸರ
ಮೊದಲಾದ ಬಿರುದಾವಳಿಯುಳ್ಳವನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆ?

೭ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಒಬ್ಬನೆ.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಈ ಪಂಡಿತರ ಮೋರೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡಲಿ.
ಎರಡನೇಯವರ ಮಾತನ್ನೇ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು
ಮಾತಿನಮಲ್ಲರೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ನನಗೀಗ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಇರಲಿ ಇವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನಿಷ್ಟುನೋಡುವಾ
ಅವರಿಗಿಂತ ಇವರು ತುಸು ವಿಚಾರವಂತರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ
ಗಳೇ ಪಂಡಿತರೇ. (ಎಂದು ಕೂಗುವನು.)

೮ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಮಹಾವೀರಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ.)

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಏನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರೇ, ನಿಮ್ಮದೇನು ಕೆಲಸ
ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೇ, ನಮಗೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾತು ಕೇವಲ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.
ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಬ್ರಿ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ.
ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತಾಡಿದುದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಮಲಕು ಬದಲಿಸಿರಿ.
ಖಂಡತುಂಡಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವದು ನಮ್ಮ
ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ವಿರುದ್ಧ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ
ನಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ದರ್ಶನದ
ಸಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸ್ಯಾದ್ವಾದಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಆದ್ದ

ರಿಂದ “ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು” ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕಾರ್ಥದ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಸೂಚಿಸಕೂಡದು. “ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ತೋರುತ್ತದೆ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಃ— ಹೌದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಹಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಃ—ಹಾಗನ್ನ ಬೇಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಅನುವಾನವು ಸದೋಷವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಸ್ತು ಹಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಆದರಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಏನು? ನಾನು ಬಂದದ್ದೇ ಸುಳ್ಳೋ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಃ— ಅದೇ ಸಂಶಯ! ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ನಾವು ಸಂಶಯದಿಂದಲೇ ನೋಡಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಏನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳೇ? ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಕೂಡ ನೀವು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಃ— ನೀವಿಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗೇ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ—ಆಯ್ಯೋ, ಇರಲಿ ಬಿಡಿ. ಅದೆಲ್ಲ ನಾಯಿಯ ಸಾಲಾಗಲಿ. ಹೀಗೆ ಬನ್ನಿ ನೀವು ನನ್ನ ಕೂಡ ನಗೆಯಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದೀರಿ? ಇಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವೆ. ಜಳ ಜಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದಬಳಿಕ “ತೋರುವದೇನು” ತಲೆ? ಇವೆಲ್ಲ ಮಾತಿನ ಪೇಚುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ. ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಬಂದುದು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಃ— ಆ ಸುದ್ದಿಯಾವದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಲ್ಲವೆ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಇರಬಹುದು. ಮದುವೆಯಾದೀತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹುಡುಗೆಯು ಸುಂದರಳಿರುವಳು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಅಶಕ್ಯವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೋ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದಾರೊಂದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗ) ಒಳ್ಳೇ ಪೀಕಲಾಟ. ಇವರ ಸ್ವರವೊಂದು ಬೇರೆಯೆ (ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು) ಲಗ್ನವಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಯೋಗ್ಯವೋ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಅದೇನೋ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾಗುವದೇನು?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಕದಾಚಿತ್.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆವಾತ್ಯ ಹಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆ ಹುಡುಗೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಹಳವದೆ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಇದ್ದೀತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹುಡುಗೆಯ ತಂದೆಯು ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು!

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ:— ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನು!

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಲಗ್ನವಾದರೆ ನನಗೆ ಅವಳು ಮೋಸ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅಂಜಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಹಾಗೆ ಆದರೂ ಆದೀತು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ನಿಮ್ಮ ಮತವೇನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಅಶಕ್ಯವೇನೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ನನಗೇನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ನಿಮಗೆ ಸರಿತೋರಿದಂತೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಹುಚ್ಚು!

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಆ ಮಾತಿನ ದಾನಸಂಬಂಧವೂ ನನಗಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಈ ಮುದಿ ಹದ್ದನ್ನು ಮರಗವ್ವ ನುಂಗಲಿ! ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಸೆಟೆಕವ್ವ ಸೀಳಲಿ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಅಗತಕ್ಕದ್ದೇನದೆಯೋ ಆದೀತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಎಲ! ಇದಕ್ಕೆ ಪಿಡುಗು ಹಾಯಲಿ! ತತ್ತ ಜ್ಞಾನದ ಹುಚ್ಚನಾಯಿಯ? ಈಗ ನೋಡು ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರ ತಿರುಗಿಸುತ್ತೀನೆ. (ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ.)

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಅಯ್ಯೋ. ಅಯ್ಯೋ. ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯಃ— ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯ ತೀರಿತು. ಈಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂತು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಃ— ಏನಿದು ಉದ್ಭಟತನ ಈ ರೀತಿ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವೆಂತು ಬಂತು ನಿನಗೆ ನನ್ನಂಥ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಧಳಿಸುವ ತುಂಟ ತನ ಬಂತೆ ನಿನಗೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಹಾಗಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದಿರಿ. ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ನೊದಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಂದೇಹ ಪಡಬೇಕು. ನೀವು ಮಹಾವೀರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ನೀವು ಎಂದೂ “ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೊಡೆದೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಕೂಡದು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ಘೌಜದಾರ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಫಿಯಾದು ಕೊಡುತ್ತೀನೆ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಮಾತಿನದೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ನನಗೆ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ಮೈಮೇಲೆ ಬಾಸಳಗಳವೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇರಬಹುದು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ಈ ತೆರ ಮದೀಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರುನೀವೇ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಶಕ್ತವೇನಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ವಾರಂಟ ಹೊರಡಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದೇನೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ನಿನಗೆ ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಗುವದೇನದೆಯೋ ಆದೀತು.

ಮ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ:— ಒಳ್ಳೇದು! ಮುಂದೆ ತೀಳಿದೀತು.

೯ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯ. ಒಬ್ಬನೆ)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇಂತಹರನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ನೋಡಿ ದ್ದೀರಾ ನೀವು? ಈ ಕರಡಿಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ನುಡಿ ಕೂಡ ಹೊರಡಿಸುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೊದಲು ನನ್ನ ಜ್ಞಾನನೆ

ಷ್ಟಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಉಳಿದಿದೆ. ನನ್ನ ಬಾಸಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ಗ್ರಹ ಚಾರದಲ್ಲಿ ಗತಿಯೇನು ನನ್ನದು! ನನ್ನ ಸಂಕಟ ನನಗೇ ಗೊತ್ತು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಾ ಇಲ್ಲೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜೋಯಿಸರಿರುವರು ಅವರಿಗೇ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುವಾ!

೧೦ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಜೋಯಿಸರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ)

ಜೋಯಿಸ:— ಮೀನ, ಮೇಷ, ಮಕರ, ಕುಂಭ, ಕನ್ಯಾ, ವೃಶ್ಚಿಕ (ಜೋಯಿಸರು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತ ಬರುವರು.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನು ಜೋಯಿಸರೇ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಮ್ಮ ನಸೀಬದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬಾರದೆ ನಮಗೆ.

ಜೋಯಿಸ:— ಏನು ಮಹಾರಾಯಾ? ನೀ ಕೇಳುವದು ಹೆಚ್ಚೋ! ನಾ ಹೇಳುವದು ಹೆಚ್ಚೋ! ಆಗಲಿ ನೋಡೋಣ ತಾ ನನ್ನ ಕೈ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆಗಲಿ. ಜೋಯಿಸರೆ! ನೋಡಿ ಬಿಡಿರಿ ಒಂದುಕೈ.

ಜೋಯಿಸ:— ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ದುಂಡಾಗಿದೆ ದುಂಡಗೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಒಂದುದಿನ ನೀವು ಏನೋ ಆಗಬೇಕು. ಹೀಗಿದೆ! ಇನ್ನು ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾ ಗುವದಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಅಪರೂಪ ಸಿಗುವ ಯೋಗವಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಬಾಯೊಳಗೂ ಹೆಸರು ಬರುವಂಥ ಕುಟುಂಬ ನಿಮಗೆ ಗಂಟು ಬೀಳುವ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಧಾಂಗಿ.....

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹಾ! ಜೋಯಿಸರೇ ನನ್ನದು ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಇಲ್ಲರಿ. ನನ್ನದು ಪೂರಾ ಅಂಗಿ ಅದೆ.

ಜೋಯಿಸ: — ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಅಂದರೆ ಅರ್ಧಶರೀರ ಉಳ್ಳವಳು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಂಥ ಹೆಂಡತಿ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಬೇಡ ಸ್ವಾಮಿ! ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೆರಡು ಕಾಸು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುವೆ ಬೇಕಾದರೆ!

ಜೋಯಿಸ:— ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನು ಜೋಯಿಸರೇ, ನೀವೇನು ಹರಟು ತ್ತಿರುವಿರಿ? ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಹೇಗಾಗುವಳು?

ಜೋಯಿಸ:— ರಾಯರೆ! ನಿಮಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ? ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮರಾಜನ ಪತ್ನಿ ಅಲ್ಲ; ಧರ್ಮದ ಪತ್ನಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಧರ್ಮದ ಪತ್ನಿಯೋ, ಏನು ಅಳ್ಳದ ಪಟ್ಟಿಯೋ? ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿರಿ. ಮುಂದೇನು?

ಜೋಯಿಸ:— ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವಳು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಸಂಭವವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇನು? ಹೇಳಿರಿ.

ಜೋಯಿಸ:— ಏನು? ಮೋಸದ ಸಂಭವ!

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹಾ! ಹೌದು! ಅದೇ.

ಜೋಯಿಸ:— ಏನು? ಮೋಸ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅದೇ ಅದೇ. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ; ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ.

ಜೋಯಿಸ:— ಮೀನ, ಮೇಷ, ಮಕರ, ಕುಂಭ, ಕನ್ಯಾ, ವೃಶ್ಚಿಕ.....ಅಂದಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಗಂಟುಬೀಳುವ ಕನ್ಯಾ ವೃಶ್ಚಿಕವಾಗುವದು ರಾಯರೆ? ಚೇಳಿನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗಿದೆ ನೋಡಿರಿ. ಚೇಳೆಂದರೆ ಚೇಳೇ ಅಲ್ಲ. ಚೇಳೆನ್ನಿರಿ, ಬೇಕಾದರೆ ಚಿಣಗಿಹಾವೆನ್ನಿರಿ. ಅಂತೂ ಚಿಣಗಿಹಾವು ಇಲ್ಲವೆ ಚೇಳು ಯಾವದೋ ಒಂದು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ನೋಡಿರಿ.

(ಜೋಯಿಸರು ಹೋಗುವರು.)

೧೧ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಒಬ್ಬನೆ.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಜೇಳು, ಚಿಣಗಿಹಾವು ಇದರರ್ಥವೇನು? ಹೆಳ್ಳೆಯೇಳಗಿನ ದೇವರ ಹೇಳಿಕೆಯಾದಂತೆ ಆಯ್ತು ಈ ಮಾತು. “ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಗುಡ್ಡ ಬಯಲವಾಡೀನೆಲೆ ಅಂದು” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪೂಜಾರಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಇದರರ್ಥವೇನು? ಅಂತೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಒಡೆದುಹೇಳಲೊಲ್ಲರು. ಈ ರೀತಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುಳಿಸಿದರೆ, ಇವರಿಗೆ ಬರುವ ಲಾಭವೇನು? ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಇವರಪ್ಪನದೇನು ಗಂಟು ಖರ್ಚಾಗುವದು! ಈ ಜೋಯಿಸರ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಾ. ನನ್ನ ಮದುವೆಯಿಂದ ನನಗೇನು ಬರುವದೆಂಬದನ್ನು ನಾನೆಂತಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಸಾಮುದ್ರಿಕನನ್ನೇ ಕೇಳಿಬಿಡುವೆ. ಅವನೇನೋ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿಬಿಡುವನಂತೆ! ಆನಂದ. ಸಾಮುದ್ರಿಕನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ಬಿಳುವದಿಲ್ಲೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸುವ ಸಾಧನವೇ ಇಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. (ಅಡಗುವನು.)

೧೨ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಇಂದಿರೆ, ರಂಗ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ)

ರಂಗ:— ಏನೇ ಇಂದಿರೆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಖಂಡಿತವೆ?

ಇಂದಿರೆ:— ಖಂಡಿತ.

ರಂಗ:— ಈಹೊತ್ತೇ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕಿಕಾಳೇನು?

ಇಂದಿರೆ:— ಅಹುದು.

ರಂಗ:— ಎಲಾಕ್ಕೂರಿ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ವಚನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮರೆತಿಯಾ?

ಇಂದಿರೆ:— ಯಾರು? ನಾ? ಎಳ್ಳನಿತೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವೇ ಈಗೂ ಇದೆ. ನನ್ನ ಮದುವೆಯಿಂದ ನೀನು ತಲ್ಲಣಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅನನ ಕೂಡ ನನ್ನದು ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹವಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಧನ ವಿವಾಹ. ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೂ ತಿರಿವಂತಿಕೆಯಿಲ್ಲ. “ಕಾಶಿಲ್ಲದ ಬಾಳು ಹೇಸಿ ಬಾಳು” ಎಂಬ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತುಸು ಹಣ ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಹೂಟಿಯನ್ನು ಹೂಡಿರುವೆ. ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆ “ಹಲ್ಬಿದ್ದ ಹದ್ದು” — ಆ ಮುದಿಮಂಗ ಮರೆ ಯಾಗುವದು. ಆರುತಿಂಗಳಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೇನು. ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆತ ಅಷ್ಟು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ “ಆ” ಅನ್ನಿಸುವ ಭಾರವು ನನಗೆ ಸೇರಿತು ವೈಧವ್ಯದ ಸುಯೋಗವಡಗಲೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬಹುದಿವಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯನನ್ನು ನೋಡು ವಳು.) ಅಹಾ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇ ನಡೆದಿತ್ತು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಗುಣ ವರ್ಣನೆಯೇ ಸಾಗಿತ್ತು.

ರಂಗ:— ಇವರೇ ಆ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರು?

ಇಂದಿರೆ:— ಹೌದು. ಇವರೇ ನಮ್ಮ ಕಂಠಾಭರಣ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಏನು ಕಂಠಾಭರಣವೋ ಶೋಕಾವರ್ತವೋ?

ಇಂದಿರೆ:— ಇವರೇ ನನ್ನ ಕೊರಳಮಾಲೆ.

ರಂಗ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಕೊರಳಮಾಲೆಯೋ ಗಂಡಮಾಲೆಯೋ? (ಪ್ರಕಾಶ) ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಮಾಲೆಯು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಸ್ವಗತ) ಜ್ಞಾನಮಾಲೆಯೋ? ಹೊ ಯ್ಯಾಲೆಯೋ?

ರಂಗ:— ಇಂತಹ ಗರತಿಯ ಗಂಡನಾಗುವದು ನಿಮ್ಮ ಸುದೈವ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. (ರಂಗ ಮತ್ತು ಇಂದಿರೆ ತೆರಳುವರು.)

೧೩ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಒಬ್ಬನೆ.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಮುರಿದು ಕೊಳ್ಳುವದೇ ವಿಹಿತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಖರ್ಚಾದುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಮಾನಭಂಗವಾದರೂ ಉಳಿಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಈ ಜಂಜಾಟದಿಂದ ಜಾರಬೇಕು. (ಗೋಪಾಳರಾಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವನು.)

೧೪ ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಗೋಪಾಳರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ)

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಸ್ವಾಗತಂ! ಸ್ವಾಗತಂ! ಅಳಿಯಂದಿರು ಹೀಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ ನಾನು.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ವಾಕ್ + ನಿಶ್ಚಯ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಬಂದಿರೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅ.....ಅಲ್.....ಅಲ್ಲ..... ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ನಿಮಕಿಂತಲೂ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಆತುರನಾಗಿರುವೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆದೇನಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನೀಗ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಉತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲ ಆಗಿದೆ. ಉಡಪಿಯ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಡು, ಬಜಂತ್ರಿ, ಮದ್ದು ಬಾಣ, ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಕನ್ನೆಯು ಕೂಡಾ ಕನಕಾ ಭರಣವನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಮಿನೀಯಳಾಗಿರುವಳು. ಒಂದೇವಾಗತಿಸ್ಲಿ

ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಿಮಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡು ಆಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇದ್ದೀತು! ನಾನು ಬಂದ ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಅಳಿಯದೇವರೆ! ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ; ಮೇಲೆ ಬನ್ನಿ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಒಳ್ಳೇದು. ಉಪಚಾರದ ವಿಚಾರ ಬಿಡಿರಿ. ಮೇಲೆ ಬನ್ನಿ. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ. ನಿಮಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇರಲಿ; ಇರಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುವದುಂಟು ಮೊದಲು ನನಗೆ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ನನಗೇನೋ ಹೇಳುವದಿದೆಯೇ ನೀವು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಏನದು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ನೀವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದಿರಿ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಗೆ ನಾನು ತುಸು ಇಜ್ಜೋಡಿ ವರನಾಗುವೆನೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಗಂಡ ನಾನಲ್ಲ.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನೀವು ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಂದಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಆಕೆಯು ಸುಖದಿಂದ ಸಂಸಾರಮಾಡುವಳೆಂದು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ರಾಯರೇ ಅದೇನೂ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಬಹಳೇ ವಿಚಿತ್ರ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಮಗೆ ಕೋಪಾವೇಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಳಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಆಕೆಗೆ ಬರಬಹುದು.

ಭೀಮಶೇನ:— ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವದಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನೀವು ಬಂದಿರುವಿರೇಂದು ನನ್ನ ತೀರ್ಥರೂಪರು
ಹೇಳಿದರು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು; ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾ
ದವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ.

ಭೀಮಶೇನ:— ಏನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಬಿಡಿರಿ. ಅದರಿಂದಾವ
ಹಾಸಿಯೂ ಇಲ್ಲ. (ಭೀಮಶೇನರಾಯನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನಿಗೆ ೨ ಖಡ್ಗ
ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು.) ರಾಯರೇ. ನಿಮಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ
ದುಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹೇಳುವಿರೇನು?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಯಾವದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭೀಮಶೇನ:— ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

ಭೀಮಶೇನ:— ಮೊದಲು ಮಾತುಗೊಟ್ಟು ಈಗ ನನ್ನ
ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ನಾವು
ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಮುಯ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲೆಂದು
ನನ್ನ ಆಶೆ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿ? ಅನ್ನುವದಾದರೂ
ಏನು?

ಭೀಮಶೇನ:— ಬಹಳ ಸದ್ದು ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ
ಚೀರಾಡುವ ಜನರು ಬೇರೆ ಇರುವರು ನಾವು ಮಾಡುವದನ್ನೆಲ್ಲ
ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆವು. ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು
ಇವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಿ
ರುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ವಿಪರೀತೋಪಚಾರವಿದು.

ಭೀಮಶೇನ:— ಹೂಂ ರಾಯರೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಬೇಕಾದುದನ್ನು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದಾಸಾನುದಾಸ. ಕೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಲ್ಲ. (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಎಂಥ ಕಠೋರವಾತಿದು.

ಭೀಮಶೇನ:— ಆದರೆ ಅನುಮತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಯರೆ ಅದು ಹಾಗಾಗಲೇಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ಈ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತುಸು ತಡೆಯಿರಿ.

ಭೀಮಶೇನ:— ಹೂಂ ತೀವ್ರವಾಗಲಿ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದಾವದೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.

ಭೀಮಶೇನ:— ನೀವು ಕಾದಾಡುವದಿಲ್ಲ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಆತ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ 'ನಾನು' ಕಾದಾಡುವದಿಲ್ಲ.

ಭೀಮಶೇನ:— ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನಿಜವೆ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಹೌದು.

ಭೀಮಶೇನ:— (ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೋಲಿನಿಂದ ಘಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ) ನಿಮಗಿನ್ನು ದೂರಿಗೆ ವಾರಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನೀವು ಮಾತು ಮುರಿದಿರಿ. ನಾನು ಕಾದಾಡಬೇಕೆಂದೆ ಕಾದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಲ್ಲೆಂದಿರಿ ನಾನು ಘಳಿಸಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿದ್ದೀರಿ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— (ಮಗ್ಗಲಿಗೆ) ಏನು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವಪ್ಪಾ ಇದು?

ಭೀಮಶೇನ:— (ಬಡ್ಡಗಳನ್ನು ಮುಂದೆಚಾಚಿ) ಬರಿ ಆಗಿ ಹೋಗಲಿ
ಒಂದು ದಮ್ಮು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಏನು? ಮತ್ತೆ!

ಭೀಮಶೇನ:— ಯಾರಿಗೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವದು ನನ್ನ
ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರಾಗು
ಇಲ್ಲವೆ ಹೋರಾಡು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಯಾವದೂ ಬೇಡ.

ಭೀಮಶೇನ:— ನಿಜವೇ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ನಿಜ.

ಭೀಮಶೇನ:— ನಿಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತೆ.

(ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ!

ಭೀಮಶೇನ:— ನಿಮಗೆ ಈ ರೀತಿ ಉಪಚಾರಮಾಡಬೇಕಾ
ದುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎರಡರಲ್ಲಿ
ಒಂದಾದರೂ ಹೇಳದೆ ನಾನೇನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

(ಬಡ್ಡಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವನು.)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ:— ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ! ಮದುವೆಯಾಗು
ತ್ತೇನೆ.

ಭೀಮಶೇನ:— ಹಾ! ನಿಮಗೆ ಈಗ ಬುದ್ಧಿಬಂತೆಂದು
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು. ನೀವು ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರು; ಅತ್ಯಂತ
ವಂದ್ಯರು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ನಿಮಗಾದ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನಿರಾ
ಶೆಯ ಕಾರಣ! ಆದರೆ ಈಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಸರಿಹೋಯ್ತು
ನಮ್ಮ ತೀರ್ಥರೂಪರ ಕರೆತಂದು, ಎಲ್ಲವೂ ಬಗೆಹರಿಯಿತೆಂದ.
ಹೇಳಬಿಡುವೆ.

೧೭ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ಗೋಪಾಳರಾಯ, ಇಂದಿರೆ, ಭೀಮಶೇನ, ಕೃಷ್ಣರಾಯ.)

ಭೀಮಶೇನ:--- ತೀರ್ಥರೂಪರೆ ಈ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೀಗ ಶುದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

ಗೋಪಾಳರಾಯ:— ಇದುವೇ ಅವಳ ಕೈ ನಿಮ್ಮ ಕೈಕೊಡರಿದೇವರು ದಯಾಘನ ನಾನಂತೂ ಗೆದ್ದೆ. ಅವಳ ನಡತೆಯ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮದು ಈ ಸುಖ ವಿವಾಹದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುವಾ.

